

Verlag - Startbijeenkomst Project Bewonersinitiatieven De Binnenhaven

Plenair: over het project

De Voorzorgcirkels, De BinnenHaven, GGD Flevoland en Hogeschool Windesheim werken samen in het project 'Bewonersinitiatieven in de leefomgeving voor langer gezond thuis wonen door ouderen in Flevoland'. Dit project is in maart 2024 gestart en loopt tot juli 2025. Het doel van dit project is om samen te leren van de ervaringen tot nu toe en in een leernetwerk aan de slag te gaan met vragen die door de deelnemers van de beide initiatieven belangrijk worden gevonden.

De startbijeenkomst voor De BinnenHaven vond plaats op dinsdag 11 juni in wijkcentrum Corrosia in Almere Haven. Hieraan namen 10 inwoners en 5 projectleden deel. Punt van aandacht is om in dit project ook mensen van buiten te betrekken, zoals medewerkers van De Schoor, de gemeente en andere belanghebbenden. Deze partijen waren niet aanwezig bij de startbijeenkomst, maar worden in de loop van het project als we over inhoudelijke onderwerpen in gesprek gaan ook bij de bijeenkomsten uitgenodigd.

Het projectteam heeft het project uiteengezet aan de hand van een presentatie (wordt ook gedeeld). In grote lijnen bestaat het project uit vier verschillende fasen:

1. Interviews met de bewoners om het project in kaart te brengen;
2. De leerbijeenkomsten om actuele vragen met elkaar uit te diepen;
3. Het samenbrengen van de praktijkervaring met de wetenschappelijke ervaring om kennis te kunnen delen;
4. Het ontwikkelen van producten om opschaling en kennisuitwisseling te bevorderen.

Rixt licht toe dat het project ook onderdeel is van een landelijk netwerk waarbij de projectleiders bij elkaar komen en kennis delen – deze kennis kunnen wij ook weer met elkaar delen.

In groepen in gesprek

De deelnemers zijn gevraagd om in twee groepen na te denken over de kansen en uitdagingen die zij zien voor De BinnenHaven. Deze zijn aanvankelijk op post-its geschreven en vervolgens is hier met elkaar over gesproken. De uitwerking hiervan is verderop in het verslag opgenomen.

Resultaten

Welke vragen leven er bij de aanwezigen om op door te pakken in de leernetwerken? Zoals aangegeven is de uitwerking van de gesprekken verderop in het verslag opgenomen. Wat we hebben besproken is grofweg te rubriceren in een aantal thema's:

Interne vraagstukken

- Besluitvorming (consent methode – hoe werkt dit en wanneer werkt dit?)
- Formeel en informeel leiderschap
- Ook: hoe ga je om met een kenniskloof?
- Werken vanuit talenten en vertrouwen
- Hoe ga je om met conflicten, frictie en frustratie?
- Communicatie, wrijving en niveauverschil/kenniskloof
- Dialogiseren/normatief in gesprek
- In een 'doen'-houding komen
- Werken met vrijwilligers – wat kun je van elkaar verwachten?
- Hoe creëren we uitwisseling tussen studenten en ouderen en wat betekenen ouderen voor jongeren?
- Projectmanagement en organisatie-inrichting (bijv. in de werkgroepen)
- Idee: een wensboom waaraan men letterlijk de wensen kan hangen

Vragen rondom samenwerking en partnerschappen

- Het betrekken van professionele organisaties (zoals De Schoor, gemeente, wijkwerkers, werkcoöperatie, etc.) bij het initiatief en het leernetwerk
- Samenwerking binnen HavenHart 2.0 en het Havenverbond
- Communicatie en informatievoorziening richting omwonenden
- Participatie van en samenwerking met omwonenden
- Organisatie van de Buurthub
 - “We zien voordelen van een Buurthub, maar hier zijn wel vrijwilligers voor nodig.”*
 - “Hoe kunnen we een samenwerking tot stand brengen tussen een Buurthub en de omliggende centra van De Schoor of andere organisaties?”*

Organiseren van diensten/services

- (Andere) invulling van partnerschappen met bijvoorbeeld welzijn- en zorgorganisaties
 - “We moeten naar andere mogelijkheden kijken en slimme dingen bedenken.”*
- Gedeelde ruimten en eigendommen
 - “Gereedschap en ander gebruiksvoorwerpen dat je kunt gebruiken beschikbaar maken op één plek”*

Bijlage - Aantekeningen Startbijeenkomst De BinnenHaven

Groep 1

Wat is er nodig vanuit het systeem?

Met name de afstemming met de overheid, zowel lokaal als landelijk. Op dit moment voelt het contact onbetrouwbaar, onduidelijkheid over betrokkenheid, keer op keer vertraging in het proces. Nadenken over hoe je communiceert, schelden en schreeuwen helpt niet, maar het geduld wordt wel op de proef gesteld.

Ook uitwisseling met projectleider aldaar, maar dit wordt keer op keer door hogerhand gestopt. Contact is ook sporadisch, er wordt veel toegezegd, al is het maar alleen over bellen, maar wordt vaak niet waargemaakt.

Vraag is wat er uit de onderzoeken elders in den landen komt, kans is dat het grootste signaal wordt dat het contact tussen coöperaties/initiatieven en overheid verdragend werkt. Voorkeur is dat men ook op pad gaat en elders gaat kijken, ook in buitenland.

Er is nieuw beleid nodig, dit is nog nooit eerder vertoond, in ieder geval in Almere. Als zoiets vanuit de gemeente wordt opgezet wil dat nog wel, maar als je er zelf mee komt als initiatief wordt het lastiger, dan gaan de hakken in het zand.

[Verduidelijking vanuit het onderzoeksproject dat het project zelf hier niet heel veel directe invloed op zal kunnen hebben – wel kunnen de punten uit het onderzoeksverslag van belang zijn, zeker als het van meerdere kanten komt, dan gaan mensen mogelijk wel luisteren]

Als mensen zelf gaan bouwen is het anders. Knarrenhoven zijn een stichting, daardoor lopen de processen ook anders.

“Hoe verbinden we alle werkgroepen aan elkaar en communiceren we die met elkaar?” > Iedereen heeft z'n eigen ding, hoe komt dat op een goede manier samen? Hoe gaat het met de informatiestromen? Er worden pogingen gedaan om mensen aan de praat te krijgen maar lukt niet altijd zo goed. Er is ook een groot informatieverschil tussen mensen die alles hebben gelezen en mensen die er net bij horen en dus voor het eerst aansluiten. Dit is een belangrijk aandachtspunt: frictie vanwege informatieverschil. Nieuwe mensen willen zich tegen het initiatief aan bemoeien terwijl ze de situatie nog niet volledig scherp hebben – zij het nieuwe leden of nieuwe betrokkenen uit andere partijen. Het is van belang om mensen op hetzelfde level te krijgen.

Te veel vrijheid is ook een uitdaging: het mag directiever, wel ruimte geven om dingen zelf uit te werken maar ook duidelijk zijn over wat je nodig hebt. Het is essentieel dat duidelijk is wie wat doet, ook bij het toewijzen aan bepaalde mensen met een deadline voor de taak of opdracht. Bij voorkeur met enige consequenties/sancties als het niet uitgevoerd wordt: als je je niet aan de afspraken houdt en je komt met allerlei smoezen ben je niet de juiste persoon.

Ook is er een keer sprake geweest van iemand die in een werkgroep zat maar nooit uitgenodigd was, want niemand had de leiding. Dat zijn ook aandachtspunten binnen de werkgroepen. Extra detail daarbij was dat zo'n lid bijvoorbeeld ook niet op de algemene ledenvergaderingen komt.

Duidelijke opdracht. Per werkgroep. Ze mogen zelf weten hoe ze het aanpakken en hoe vaak ze bij elkaar komen, maar het is van belang dat er een duidelijke opdracht is die op een vastgesteld moment af moet. Begeleiding daarbij kan ook: er zijn leden met achtergrondkennis en -kunde die daar aan bij kunnen dragen, of bijvoorbeeld door middel van een cursus.

Een ander idee is het opstellen van een jaaragenda met activiteiten, zodat er een duidelijk overzicht is van de overleggen en bijzondere momenten gedurende het jaar.

Peter (de architect) is inmiddels ingehuurd door de gemeente.

Buurtparticipatie. Betrekken van de bredere gemeenschap in de omgeving van de beoogde locatie.

Gereedschap. Verzamelen wat men aan gereedschap thuis heeft, dat het samenkomt en dat iedereen het kan lenen. Een gezamenlijke werkplaats met spullen die thuis overbodig zijn geworden. Dit hoeft men niet naar de Kringloopwinkel of iets dergelijks, het is belangrijk om ervoor te zorgen dat dat in de groep blijft: foto's maken, in kaart brengen wie er wat aan heeft.

Communicatie en afstemming binnen de groepen. Het zijn allemaal vrijwilligers met een hele complexe, professionele opdracht: een wooncoöperatie opzetten. Wat mag je verwachten, wat niet? Waar liggen de grenzen? Als iemand bijvoorbeeld minder betrokken is bij de ledenvergaderingen, als dat vaak genoeg gebeurt zonder dat te laten weten, dan kan het zijn dat je op een gegeven moment uit de groep gezet wordt. Of juist niet? Je hebt ook mensen die dat zelf niet gemakkelijk doen of zelfs durven. Hoe zorg je ervoor dat de situatie veilig en stabiel genoeg is dat iedereen zich goed genoeg durft uit te spreken?

Er is op dit moment nog niet veel: we zijn druk bezig, maar er zijn nog geen bouwwerkzaamheden. Vermoedelijk zou zo'n eerste activiteit ervoor zorgen dat het voor veel mensen (nog) interessanter wordt. Dan is het ook het inrichten van andere zaken gemakkelijk, zoals het vraagstuk over gereedschap en andere zaken lenen. Dan gaat het lopen.

Wensboom. Wensen hoe iets eruitziet, ook al is het vandaag nog niet zo. Al wel eens met visjes gedaan, maar zou ook met beelden en illustraties kunnen. Het abstractievermogen waar een beroep op wordt gedaan is voor een relatief groot aantal mensen aan de stevige kant.

Voorstel: **een echte wensboom.** Op het terrein, daar kun je je kaartjes aan ophangen – niet alleen de mensen van de BinnenHaven, maar juist iedereen die daar wat aan kwijt wil. Op die manier kun je mooi inventariseren wat de wensen zijn op een zo breed mogelijke manier.

Waar is De Schoor en andere initiatieven? Vrijwilliger bij De Schoor, die heeft een overzicht van alle mogelijkheden in Almere – ook voor mensen op leeftijd die mogelijk behoefte hebben aan zorg en ondersteuning. Soort Sociale Kaart maar met name gericht op senioren.

Dit fungeert ook als grote waarschuwing, waaronder: Almere bestaat over twee jaar 50 jaar, dus Almere loopt achter op gebied van veroudering en vergrijzing. De gierende tekorten elders komen over 5-10 jaar ook op deze gemeente af. De bewonersinitiatieven moeten belicht worden, omdat die juist ondersteunend kunnen zijn voor dit soort vraagstukken. Interessant om te bepalen wie waar over gaat. Dit kan veel informatie opleveren, ook voor het onderzoek. En het is belangrijk dat De Schoor zich meer betrokken gaat voelen bij het project, zeker vanuit de buurtvoorziening en de Sociale kaart plus de sociale functie die zij hebben. En dan juist niet de overwerkten mensen die in vijf buurthuizen tegelijk aan de slag moeten, wellicht juist een laag daarboven, zodat je het echt goed aan kunt haken. Buurthuizen gaan ook weg, worden allemaal vervangen door andere zaken (zoals kinderopvang).

Belangrijk om goed duidelijk te hebben wat je wil vragen: **wie heb je nodig en in wat voor rol?** Als het helder is wie en wat je zelf nodig hebt kunnen andere betrokkenen en organisaties daar ook beter op inspelen. Het maakt ook uit hoe de rest van (de leden van) de BinnenHaven hiermee omgaat, daar zie je ook verschil in hoe iedereen reageert ("ik wil geen mensen van buiten" of daar juist wel voor open staan, etc.).

Havenverbond: alle wooncoöperaties, alle zorgorganisaties, De Schoor, etc. Wijkregisseur, wijkbeheerder. Als daar een bijeenkomst van georganiseerd wordt zitten er meteen 40 mensen.

Maar hoe geef je daar gevolg aan? De doen-stand is ook belangrijk. Samen overal over praten en nadenken is één, iets daadwerkelijk iets realiseren is twee. Voorbeeld: het bedenken en bepalen van een nieuwe slogan. Dat kan zomaar vier of meer sessies kosten en dan ben je er nog niet.

Hoe krijg je mensen zover dat ze actie ondernemen? Mensen kunnen op een gegeven moment zeggen “ik ga de deur niet meer uit” of bedrijven die de deur juist dicht doen en het wel welletjes geweest vinden. Kijk juist buiten je eigen deur en eigen perspectieven: doe niet je deur dicht en laat het daarbij, zorg ervoor dat je met elkaar verder komt.

“Er zitten een aantal mensen die kunnen de klus klaren met z’n allen, maar ze moeten het wel gaan doen.” “Die moeten niet op eilandjes gaan zitten, maar in actie komen.”

De actieve leden kennen andere actieve leden, zij hebben ook contact met elkaar, weten van elkaar wie het zijn, wat ze kunnen en wat ze willen. Maar het is juist ook de vraag wat de minder actieve leden daarin willen – hoe spreek je hen daarover, hoe spreek je hen daarop aan, wie doet dat? Wie gebruik je als Buurtverbinder?

“Het is de bedoeling dat we met z’n allen die ‘up-spirit’ vasthouden.” Je kunt kritiek hebben op wat er gebeurt, maar je moet er juist samen de schouders onder zetten en het samen op blijven pakken. Op moment dat er toch wrijving is, met frictie en negativisme, is het belangrijk om daar wat mee te doen. De ervaring daarmee is ook heel anders – de een vindt het juist positief dat dat uitgesproken wordt en het even kan sudderen, de ander heeft daar juist last van en kan daar niet zoveel mee. Daar moet een gevolg aan gegeven worden, het moet geen doorlopende onderlinge frustratie opleveren en ruimte geven voor kritiek zonder dat het de sfeer, het verloop en de onderlinge samenwerking en cohesie verstoort.

Hoe ga je om met botsingen, conflict en frustratie onderling in de groep? Dat is ook een vraagstuk. En **normverschil** speelt daarbij ook een rol. Een gegeven voorbeeld: alle leden kregen een doosje bonbons, er zijn leden van de groep die dat doosje leegeten en de troep laten liggen – anderen zijn juist gewend om de troep achter zichzelf op te ruimen. Wat is dan de oplossing? Bijvoorbeeld voor de groep gaan staan en zeggen “Joh, het is hier nu een beetje een troep, kunnen we het even samen opruimen?”. Het is in alle groepen zo dat je de ‘vaste’ opruimers hebt, maar het is goed om het bespreekbaar te houden.

“Een leider geeft altijd iedereen gelijk en gaat tegelijkertijd zoeken naar wegen om degene die tegenstribbelt toch weer betrokken te krijgen.” **Leiderschap** is hier ook een vraagstuk.

Acceptatie. Accepteren dat iedereen anders is, niet mensen afrekenen op het feit dat anderen nooit wat doen of bijvoorbeeld troep achterlaten. Dat moet je ook van elkaar accepteren en neutraal en positief blijven benaderen.

Op de post-its benoemd – groep 1:

Hoe kunnen we bij het bewonen van De BinnenHaven starten vanuit vertrouwen? ('geen regelgeving achter de komma')

Wat regel je en wat niet in zo'n situatie? Wat komt in het huishoudelijk reglement? Komt vanuit wantrouwen. Dit is ook principieel.

In De BinnenHaven willen we graag samenwerken met studenten. Wat kunnen we leren van studenten die in oude verzorgingshuizen wonen (bijv. o.g.v. huursubsidie).

Oma Soep maakt soep van 'leftovers'. Mogelijkheid om hier 'studenten-soep' van te maken?

Hoe werkt de consent methode?

Hoe nemen we de buurtbewoners mee in de (emotionele) verandering in hun leefomgeving? (participatie)

Hoe creëren we uitwisseling tussen studenten en ouderen en wat betekenen ouderen voor jongeren?

We zien voordelen van een Buurthub, maar hier zijn wel vrijwilligers voor nodig.

Hoe kunnen we een samenwerking tot stand brengen tussen een Buurthub en de omliggende centra van De Schoor of andere organisaties?

Groep 2

- Onderling vertrouwen
 - o Starten vanuit vertrouwen, niet vanuit wantrouwen. Wat is er nodig aan regelgeving/huishoudelijke reglement – niet tot achter de komma – om dat in goede banen te leiden?
- Participatie
 - o Leefomgeving van de buurt gaat veranderen: hoe neem je de buurt mee in die praktische en emotionele verandering?
- Samenwerking
 - o Zowel tussen de bewoners als de omliggende centra (De Schoor en andere organisaties) – wat is er nodig voor een goede samenwerking?
- Verbinden van jong en oud
 - o Voorbeeld van Oma's Soep. Eén keer in de zoveel weken soep maken bijvoorbeeld om in contact te maken met elkaar en de omgeving.
- Voorbeelden uit het land
 - o Studenten die wonen in oude verzorgings-/verpleeghuizen – is daar ruimte voor of is er op een andere manier verbinding te maken tussen studenten en bewoners?

We zijn niet alleen met de vragen bezig geweest, maar ook met de oplossingen en in welke richting je kunt denken.

Op de post-its benoemd - groep 2:

Er voor elkaar zijn.

Communicatie, frictie en niveauverschil/kenniskloof.

Hoe ga je om met negativisme en conflict? Verschil in normen en waarden, diversiteit in karakter en talent.

We streven naar saamhorigheid en acceptatie.

Formeel en informeel leiderschap.

Ophalen bij andere wooncoöperaties met sociale huur, geleerde lessen t.b.v. realisatie. Bijv. bij Katalys.

Gezamenlijke werkplaats, het inzamelen van gereedschap.

Samenwerking binnen HavenHart 2.0 en het Havenverbond.

De buurt betrekken.

Nieuwsbrief en folders zijn beschikbaar.

Buurthub, buurtinterviews, huis aan huis.

Burgerparticipatie wooncoöperaties stimuleren door de overheid.

Het verbinden van de werkgroepen. Heldere opdracht en taakomschrijving. Wie voert hier regie op. 5 w cursus

Birgit Oelkers.

Werken met vrijwilligers in werkgroepen. Dit is niet vrijblijvend. Helpend: een tijdspad: wat is wanneer nodig.

Weten we welke vragen we in dit project oppakken?

Meer informatie wijkgericht uitdragen om de cohesie te bevorderen.

Iets nieuws in de wijk introduceren, saamhorigheid breed doorvoeren, ook buiten De BinnenHaven.

Het betrekken van professionele organisaties, zoals De Schoor, Gemeente, Wijkwerkers, Werkcoöperatie, ..

WegWijs in Almere, sociale kaart gericht op senioren. Geeft inzicht in de voorzieningen die er in Almere zijn voor ouderen.

Hoe kom je van de 'praat' naar de 'doe' modus? Het helpt bijvoorbeeld als je meer zichtbaar wordt.

Wensboom waarop iedereen zijn wens voor de realisatie van De BinnenHaven kan posten: wat zou je wensen

in het proces en wat is hiervoor nodig?

Wat heb je nodig om betrokken te zijn? Talentenbank activeren.

In de **nabespreking** komen nog een aantal nieuwe thema's naar voren:

- Besluitvorming in de algemene ledenvergadering. Consent blijft nu een beetje zweven. De aanpak wordt getest, maar de meningen zijn er nog over verdeeld. Het feit dat als er maar één persoon het niet mee eens is het 'm meteen niet wordt zagezegd is complex. Belangrijk om hier nog eens naar te kijken.
- Ook gezondheidszorg en hoe we daarnaar kijken kan nog meegenomen worden. Het is nu dramatisch, er moet gezocht worden naar slimmere, passender oplossingen.
- Paul Offerman van Woonmere wordt geciteerd: "We zijn er zo intensief mee bezig geweest, met Woonmere, toen kregen we eindelijk allemaal de sleutels, slaakten een zucht van verlichting en zeiden tegen elkaar "nu zijn we klaar" – maar toen begon het pas."